

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ ЛЬОТНИЙ КОЛЕДЖ**

Циклова комісія економіки та управління

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини»
обов'язкових компонент
освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Логістика

Харків 2022

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2022 № 8

СХВАЛЕНО

Методичною радою
Кременчуцького льотного
коледжу Харківського
національного університету
внутрішніх справ
Протокол від 22.08.2022 № 1

ПОГОДЖЕНО

Секцією науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних та соціально-
економічних дисциплін
Протокол від 29.08.2022 № 8

Розглянуто на засіданні циклової комісії економіки та управління,
протокол від 15.08.2022 № 1

Розробники:

1. викладач циклової комісії економіки та управління, к.п.н., спеціаліст вищої категорії, викладач – методист, Носач І.В.
2. викладач циклової комісії економіки та управління, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Бондарець О.М.

Рецензенти:

1. Смерічевська С.В - професор кафедри логістики НАУ, доктор економічних наук, професор, експерт Українського логістичного альянсу (УЛА);
2. Цимбалістова О.А. – кандидат економічних наук, спеціаліст вищої категорії, викладач – методист, старший викладач циклової комісії економіки та управління КЛК ХНУВС.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма обов'язкової навчальної дисципліни складена відповідно до освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти («Логістика» зі спеціальності 073 Менеджмент).

Навчальна дисципліна «Міжнародні економічні відносини» – це одна із нормативних професійно-орієнтованих дисциплін підготовки бакалаврів за освітньо-професійною програмою «Логістика».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є масові явища і процеси в економіці, закономірності їх формування та розвитку, тенденцій інтернаціоналізації економіки, форм, методів економічної діяльності, принципів і середовища її розвитку.

Міждисциплінарні зв'язки: базується на вивченні таких дисциплін, як «Основи економічної теорії», «Історія економіки та економічної думки», «Економіко-математичне моделювання», «Економіка підприємства», «Транспортно-експедиційна діяльність». На вказаний курс спирається викладання наступних дисциплін: «Стратегічний менеджмент», «Митна логістика», «Геологістика», «Комерційна діяльність на транспорті», «Тарифи і тарифні системи».

Програма навчальної дисципліни складається з таких тем:

1. Інтернаціоналізація економічного розвитку
2. Середовище міжнародної економічної діяльності
3. Глобалізація та економічний розвиток
4. Сучасна міжнародна торгівля
5. Міжнародна мобільність капіталу
6. Міжнародні кредитні відносини
7. Міжнародна трудова міграція
8. Світова валютна система
9. Міжнародні розрахунки та платіжний баланс
10. Міжнародна економічна інтеграція
11. Міжнародна економічна політика України

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини» є глибоке та ґрунтовне засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичних і практичних основ функціонування системи мікро- і макроекономічних взаємовідносин, що виходять за національні межі у процесі інтернаціоналізації та глобалізації світогосподарських зв'язків.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Міжнародні економічні відносини» є вивчення здобувачами вищої освіти сутності і тенденцій інтернаціоналізації економіки, форм, методів економічної діяльності, принципів і середовища її розвитку, практики здійснення і механізмів регулювання, набуття вміння аналізувати й оцінювати світогосподарські явища і процеси у контексті національних інтересів

України.

1.3. Згідно з освітньою програмою здобувачі вищої освіти повинні:
знати:

- теоретичні основи функціонування відносин і взаємозв'язків у світовій економіці;
- основні тенденції на світових ринках;
- фактори, що впливають на формування економічної політики держави;
- механізми і методи регулювання міжнародної економічної взаємодії на державному та наднаціональному рівнях.

вміти:

- аналізувати світові тенденції для успішної інтеграції України у світову економіку;
- розробляти теоретичні засади для прийняття рішень у галузі зовнішньоекономічної діяльності;
- оцінити стан та перспективи участі України у міжнародному поділі праці.

1.4. Форма підсумкового контролю (залік)

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 години / 3 кредитів ECTS.

1.5. Програмні компетентності:

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни:		
Інтегральна компетентність		Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.
	ЗК-4	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
	ЗК-5	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
	ЗК-7	Здатність спілкуватися іноземною мовою.
	ЗК-10	Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.
	ЗК-14	Здатність працювати у міжнародному контексті.
Спеціальні компетентності (СК)	СК-4	Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.
	СК-6	Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.
	СК-12	Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

2. Короткий опис змісту навчальної дисципліни

Тема №1. Інтернаціоналізація економічного розвитку

Міжнародний поділ праці як основа розвитку міжнародних економічних відносин. Світовий ринок. Світове господарство та міжнародна мобільність факторів виробництва. Інтернаціоналізація господарської діяльності. Міжнародна економіка та її структура.

Тема №2. Середовище міжнародної економічної діяльності

Середовище міжнародних економічних відносин. Функціональні взаємозв'язки у міжнародній економіці. Класифікація країн в міжнародній економіці.

Тема №3. Глобалізація та економічний розвиток

Поняття, основні чинники та форми прояву економічної глобалізації. Соціально-економічні ефекти глобалізації. Сутність та моделі економічного розвитку країн.

Тема №4. Сучасна міжнародна торгівля

Суть та показники міжнародної торгівлі. Теорії міжнародної торгівлі. Форми здійснення експортно-імпортних та товарообмінних операцій у міжнародній торгівлі. Організація діяльності міжнародних товарних ринків. Особливості міжнародної торгівлі послугами. Зовнішньоторговельна політика: суть та інструменти. Регулювання торгівлі на міжнародному ринку.

Тема №5. Міжнародна мобільність капіталу

Міжнародна мобільність капіталу: суть, етапи і фактори розвитку. Форми міжнародного руху капіталу. Цілі та економічні ефекти міжнародної мобільності капіталу. Діяльність міжнародних фінансово-кредитних організацій.

Тема №6. Міжнародні кредитні відносини

Міжнародний кредит та його роль у світовій економіці. Форми міжнародного кредиту. Види кредитних операцій на світовому ринку капіталів. Міжнародні валютно-кредитні та фінансові організації.

Тема №7. Міжнародна міграція робочої сили

Суть та види міжнародної міграції робочої сили. Економічні ефекти міжнародної трудової міграції. Тенденції розвитку міжнародного ринку робочої сили. Регулювання міграційних процесів.

Тема №8. Світова валютна система

Суть міжнародних валютних відносин. Види валютних систем. Валютні курси. Котирування валют. Конвертованість валют. Еволюція валютної

системи. Валютні ринки та валютні операції. Міжнародні валютні розрахунки. Валютна політика держави.

Тема №9. Міжнародні розрахунки та платіжний баланс

Суть та структура платіжного балансу. Способи балансування сальдо платіжного балансу. Методи регулювання платіжного балансу. Фактори, що впливають на платіжний баланс.

Тема №10. Міжнародна економічна інтеграція

Суть, передумови та цілі економічної інтеграції. Етапи економічної інтеграції. Статичні та динамічні ефекти економічної інтеграції. Регіональні інтеграційні об'єднання.

Тема №11. Міжнародна економічна політика України

Поняття зовнішньоекономічної політики та її види. Зовнішньоторгові режими та їх характеристика. Механізм реалізації зовнішньоекономічної політики. Формування стратегічних переваг зовнішньоекономічної політики України.

3. Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті

Основна література:

1. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16.04.1991 № 959-ХІІ (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
2. Амеліна І.В. Міжнародні економічні відносини. Підручник. – К.: ЦУЛ, 2019. – 256 с.
3. Дергачова В.В., Згуровський О. М., Манаєнко І.М. Міжнародні економічні відносини: практикум: Навчальний посібник. – К.: КІП ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 80 с.
4. Мазаракі А.А., Мельник Т.М., Кудирко Л.П. та ін. Міжнародні економічні відносини. Підручник. за заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. – 612 с.
5. Шкарлет С.М. Міжнародні економічні відносини та менеджмент в умовах посилення глобалізаційних процесів. Навчальний посібник. – К.: ЦУЛ, 2017. 528 с.

Допоміжна література:

6. Горбач Л.М., Плотніков О.В. Міжнародні економічні відносини. Підручник. – К.: Видавничий дім «Кондор», 2017. – 432 с.
7. Голіков А. П., Довгаль О. А. Міжнародні економічні відносини. Підручник. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 464 с.
8. Задоя А.О. Міжнародна економіка. Підручник. – К.: ЦУЛ, 2012. 416 с.
9. Чернега О.Б. Міжнародна економічна діяльність України. Навчальний посібник. – Д. : ТОВ «Східний видавничий дім», 2013.– 600 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

10. Офіційний портал Верховної Ради України: Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua>
11. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua
12. Організація Об'єднаних Націй (ООН) - United Nations(UN) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.un.org/>
13. Світова організація торгівлі (СОТ) - World Trade Organization (WTO) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.wto.org/>
14. Міжнародна торговельна палата (МТП) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.iccwbo.org
15. Міжнародний валютний фонд (МВФ) - International Monetary Fund – IMF [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.imf.org>
16. Світовий банк (World Bank) [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://www.worldbank.org>

17. Міжнародний банк реконструкції і розвитку (МБРР) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.worldbank.org/ibrd

18. Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ) - World Intellectual Property Organization (WIPO) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.wipo.org>

19. Організація економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР) – Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.oecd.org/>

20. Всесвітній економічний форум (ВЕФ) - World Economic Forum [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.weforum.org>

21. Європейський Союз (ЄС) – European Union (EU) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.eu.com>

4. Засоби оцінювання здобувачів вищої освіти

Питання для підсумкового контролю (заліку):

1. Міжнародний поділ праці та інших факторів виробництва.
2. Світовий ринок та його еволюція.
3. Рівновага на світовому ринку.
4. Міжнародні економічні відносини: суть, форми, суб'єкти.
5. Світове господарство, його характерні риси.
6. Міжнародна економіка: суть та структура.
7. Міжнародна мобільність факторів виробництва.
8. Характерні риси розвитку міжнародної економіки на сучасному етапі.
9. Інтернаціоналізація господарської діяльності.
10. Середовище розвитку міжнародних економічних відносин.
11. Внутрішнє середовище розвитку міжнародних економічних відносин.
12. Зовнішнє середовище розвитку міжнародних економічних відносин.
13. Критерії класифікації країн у міжнародній економіці.
14. Суть. Основні причини та ефекти економічної глобалізації.
15. Взаємозв'язки між реальним та зовнішнім секторами економіки.
16. Взаємозв'язки між грошовим та зовнішніми секторами економіки.
17. Взаємозв'язки між бюджетним та зовнішнім секторами економіки.
18. Класичні теорії міжнародної торгівлі.
19. Неокласичні теорії міжнародної торгівлі.
20. Нові та новітні теорії міжнародної торгівлі.
21. Сучасна міжнародна торгівля: суть, показники, основні тенденції.
22. Форми міжнародної торгівлі товарами.
23. Форми міжнародної торгівлі послугами.
24. Методи організації міжнародної торгівлі.
25. Посередництво у міжнародній торгівлі. Види торгових посередників.
26. Міжнародні організації у сфері регулювання міжнародної торгівлі.
27. Зовнішньоторговельна політика: поняття, цілі, види.

28. Органи, що здійснюють управління та регулювання ЗЕД.
29. Тарифні методи регулювання зовнішньої торгівлі.
30. Види мит.
31. Економічні ефекти введення мита.
32. Нетарифні методи регулювання зовнішньої торгівлі.
33. Кількісні методи регулювання зовнішньої торгівлі.
34. Фінансові методи регулювання зовнішньої торгівлі.
35. Приховані методи регулювання зовнішньої торгівлі.
36. Суть, форми та причини міжнародної міграції робочої сили.
37. Вплив міжнародної міграції робочої сили на країни-донори робочої сили.
38. Вплив міжнародної міграції робочої сили на країни-реципієнти робочої сили.
39. Графічно відобразити вплив міжнародної міграції робочої сили на країни експортери та країни імпортери робочої сили і на світ у цілому.
40. Діяльність міжнародних організацій у сфері регулювання руху робочої сили.
41. Структура зовнішньої торгівлі.
42. Аргументи на користь і проти протекціонізму.
43. Світова торговельна організація. Система ГАТТ.
44. Світова валютна система.
45. Еволюція світової валютної системи.
46. Національна валютна система.
47. Валюта. Види валют.
48. Валютний курс. Види валютних курсів.
49. Державна еміграційна політика.
50. Державна імміграційна політика.
51. Валютна політика держави. Види валютної політики.
52. Інструменти валютної політики держави.
53. Форми міжнародного руху капіталу.
54. Іноземні інвестиції. Види іноземних інвестицій.
55. Міжнародний ринок позичкових капіталів.
56. Причини наслідки міжнародного руху капіталу.
57. Міжнародне кредитування: суть, принципи, причини.
58. Валютний ринок.
59. Види операцій на валютному ринку.
60. Форми міжнародних валютних розрахунків.
61. Міжнародні розрахунки за допомогою акредитива.
62. Міжнародні розрахунки за допомогою інкасо.
63. Міжнародний факторинг.
64. Міжнародний форфейтинг.
65. Міжнародний лізинг.
66. Діяльність Міжнародного валютного фонду.
67. Діяльність Міжнародного банку реконструкції та розвитку.
68. Діяльність Міжнародної асоціації розвитку.

69. Діяльність Багатостороннього агентства гарантування інвестицій.
70. Діяльність Міжнародної фінансової корпорації.
71. Суть та принципи побудови платіжного балансу.
72. Структура платіжного балансу.
73. Методи врівноваження платіжного балансу.
74. Теорії платіжного балансу.
75. Суть міжнародної економічної інтеграції.
76. Форми та причини утворення інтеграційних угруповань.
77. Статичні та динамічні ефекти економічної інтеграції.
78. Інтеграційні процеси у Західній Європі.
79. Інтеграційні процеси і Центральній та Східній Європі.
80. Інтеграційні процеси у Північній Америці.
81. Інтеграційні процеси у Латинській Америці.
82. Інтеграційні процеси у Азії.
83. Інтеграційні процеси у Африці.
84. Теорії економічного розвитку.
85. Класифікація країн у світовій економіці.